

KMETSKI LIST

Štev. 9

Ljubljana, 28. februarja 1940

Leto XXII

Mir sredi viharja

Sest mesecev mineva, odkar se je vnel sedanji vojni požar. Že tedaj je ves kulturni svet prevevala želja, naj bi vojna ostala krajevno čim bolj omejena. Zal se to ni zgodilo. Krvavi ples se vedno bolj širi in je — ako upoštevamo zlasti pomorske boje in spopade — dejansko zajel sedaj domala ves svet. Značilno za celotno svetovno vzdušje pa je dejstvo, da v krajših ali daljših presledkih iz obeh taborov prihajajo vesti o prizadevanju za vzpostavitev, oziroma obnovitev miru. Iz tega bi se dalo sklepati, kako ves svet podzavestno slutiti, da vojna kulturnemu človeku ni več pravo sredstvo za reševanje spornih vprašanj. Toda kako prelititi to občutje v resnično stvarnost?

Prizadevanja neutralcev

V tem stremljenju so si edine zlasti vse one države, ki jih še ni zajela vojna vihra. Videti smo in vidimo, koliko naporov žrtvujeta za ohranitev nevtralnosti, torej za ohranitev miru Belgija in Nizozemska (Holandija). Enako si prizadeva za ohranitev svoje nevtralnosti Švica. Že dolgo imamo priliko opazovati, kako vestno skušajo ohraniti svojim narodom mir skandinavске države. Ista želja preveva države na Balkanu ter na Bližnjem vzhodu. Zadnje podpira zlasti Italija, ki je kljub vsej vojni pripravljenosti življenjsko močno prizadeta na tem, da se ohrani vsaj v teh predelih Evrope mir.

Želja vojskujočih

Po drugi strani želi vsaka izmed vojskujočih se držav pritegniti v svoj krog kar največ novih sil, da bi tako okrepila svojo lastno udarnost.

Ta dva momenta sta značilna za vsa mednarodna diplomatska prizadevanja. Vidimo, kako se trudijo na eni in na drugi strani, da bi speljali kar največ vode na svoj mlin.

Žito v mlinu

Pri tem ne smemo prezreti, da so male države s svojo nevtralnostjo med sprtimi silami kakor žitno zrno med mlinskimi kamni. Vsi lepi in smotrni mednarodni zakoni izgube svojo veljavo v trenutku, ko začne govoriti surova sila.

Da bi vsak spor preprečile in se uveljavile koef močne enote, ustvarjajo male nevtralne države bloke, skupine s skupnimi interesi. V teh blokih ohrani vsaka država svojo samostojnost in neodvisnost, povežejo pa se med seboj v določenih vprašanjih za obrambne namene. Tako so sedaj s posebnimi sporazumi povezane skandinavske države, Balkanska zveza (Jugoslavija, Rumunija, Grčija in Turčija) ter Belgija in Nizozemska. Kako dolgo in v kakšni meri se bo malim državam posrečilo ohraniti nevtralnost in mir, to je vprašanje, na

katerega danes ne more nihče odgovoriti. Dejstvo je le, da obstoja v vseh teh živa želja po miru.

Zveze velesil

Kakor vemo, so se lani vršila dolgotrajna pogajanja med različnimi skupinami velesil. To je bila dejansko nekrvava diplomatska bitka, ki ji je potem sledilo to, kar se danes odigrava pred našimi očmi.

Posebno dolgotrajna so bila pogajanja med zapadnima demokratičnima velesilama in Rusijo. Kaj vse se je odigravalo v teku teh razgovorov, ne bomo sodobniki bržkone nikoli izvedeli. Nesporno je samo to, da do sporazuma in pogodbe ni prišlo. Pač pa je prav sedaj bil sklenjen sporazum med Nemčijo in Rusijo, kar se je zdelo poprej najbolj nemogoče.

Ta novi sporazum je vso evropsko politiko postavil tako rekoč na glavo. Nekateri so mislili, da bo z izbruhom vojne takoj stopila v dejavnost os Rim-Berlin, to se pravi, da bo hkratu z Nemčijo stopila v vojno tudi Italija.

Kakor smo videli, se to ni zgodilo. Vprav Italija je danes tista evropska velesila, ki se resnično trudi, da bi v vsem svojem interesnem območju ohranila mir.

Po drugi strani je Nemčija sprožila čisto novo vprašanje o življenjskem prostoru naroda. Vsi dosedanji nemški ukrepi glede tega vprašanja dovoljujejo domnevo, da uradna Nemčija tega ne smatra samo za reklamno diplomatsko geslo, temveč hoče teorijo prelititi v stvarnost.

Prav iz tega prizadevanja, ki mu kot takemu ni mogoče odrekati plemenitih ciljev, nastaja cela vrsta novih sporov. Je tu vprašanje bivše Češkoslovaške in Poljske; poleg tega pa še cela vrsta drugih vprašanj. Pri sodobni mednarodni gospodarski povezanosti si je namreč težko misliti, kako naj kateri koli narod tako zaokroži svoje jezikovno ozemlje, da bo to res njegov življenjski prostor, da pa pri tem ne bo delal sile drugemu narodu ali drugim narodom, ki tudi žive na istem prostoru.

Kakor je torej zamisel sama na sebi lepa, se vendar zdi, da je v resnični stvarnosti neizvedljiva. Ako pridejo z zahtevo po lastnem življenjskem prostoru Angleži, Francozi, Italijani, Rusi in končno še vsi mali narodi, morajo nujno nastati na svetu trenja, ki jim nihče ne more danes napovedati končnega izida.

Prav ta okolnost je morda rodila take zveze velikih sil, kakršnih ni nihče pričakoval. In ta okolnost je tudi tisti činitelj, ki v nadaljnjem razvoju omogoča in dopušča najrazličnejša presenečenja.

Obramba malih

Spričo tega je razumljivo, da si mali narodi in male države na vse kriplje prizadeva-

jo, kako bi ostali pri teh sporih nedotaknjeni. Živ dokaz za to nam je nedavna konferenca stalnega sveta Balkanske zveze v Beogradu. Predstavniki vseh štirih udeleženih držav so bili enotni v želji in volji, da prihranijo svojim narodom vojno gorje. Temu cilju služi tudi vse diplomatsko prizadevanje za kar najtesnejše zblizanje z Bolgarijo. Naša država si prizadeva storiti vse, da se odnosi med njo in slovansko sosedo kar najlepše in najtrajnejše uredi. Upajmo, da bodo ti naporji rodili zadovoljive uspehe.

Po drugi strani vidimo, da se sedaj bije boj med dvema državama, ki sploh nista v vojni, namreč med Rusijo in Anglijo. Kaj bo ta tiha borba rodila, ne moremo danes reči. Dejstvo je le, da zaradi te borbe trpi mala in pri stvari čisto neudeležena Finska. Dejstvo je nadalje, da si obe stranki prizadevata, kako bi zapletli v ta spor še Švedsko in Norveško.

Zaradi križajočih se interesov obstoja velika nevarnost, da se prenese bojišče s severa na jugovzhod takoj, kakor hitro tam velesile opravijo svoje delo, oziroma tudi takoj, kakor hitro pridejo do spoznanja, da je na severu odločitev nemogoča.

V tem primeru se utegne zopet sprožiti cela vrsta novih vprašanj, ki bi tudi nas proti naši lastni volji potegnili v svoj vrtinec. In prav zato, da se to po možnosti prepreči, je treba podvojiti in potrojiti vse narodove sile in jih povezati v tako obrambno enoto, ki se je ne bo upal nihče dotakniti.

Samo popolna pripravljenost in jasno izražena volja, da smo pripravljeni žrtvovati za svojo svobodo in neodvisnost vse, nas lahko reši najhujšega. Zato je dolžnost nas vseh, da mirno gledamo bodočnosti v obraz in disciplinirano izvršimo vse, kar je treba. V tem primeru si vzemimo za zgled junaške Fince in ne posnemajmo fistih, ki izgube pogum, še preden se jim prava nevarnost približa.

Dobrotnik Ciril Metodove družbe

V Celju je umrl začetkom preteklega tedna ugledni slovenski znanstvenik in zgodovinar, vladni svetnik g. Emilijan Lilek. Dočakal je visoko starost 88 let. Kot profesor je služboval po raznih krajih Jugoslavije in bil slednjič ravnatelj celjske gimnazije.

V testamentu je vse svoje premoženje zapustil Družbi Sv. Cirila in Metoda za narodno obrambo naše severne meje. Pokojnik je postal s tem dobrotnik naše najbolj zaslužene narodno obrambne organizacije in se uvrstil med one zavedne Slovence, ki so ostali zvesti nacionalni misli do groba in jo podprli ne samo z besedo, marveč tudi z dejanjem.

Tov. Milan Mravlje na zatožni klopi - in oproščen

Po dolgotrajni in res vsestransko vestni preiskavi se je 21. t. m. v Ljubljani pred senatom trojice vršila razprava proti obtoženemu Mravljetu. Obtožnica mu je v glavnem očitala, da je na glavni razpravi zaradi šenčurskih dogodkov dne 25. februarja 1933 pred državnim sodiščem za zaščito države v kazenski zadevi zoper Janeza Brodarja in tovariše med drugim pod prisego izpovedal, da je kranjski dekan Matija Škrbec na Mravljetovem političnem shodu na Primorskem 22. maja 1932 zaklical: »Živela samostojna Slovenija! Živela republika!«

Sedanji potek dogodkov in razprave ter nje posledic je našim čitateljem znan. Zato ga tu ne bomo ponavljali. Po sedmih letih je g. dekan proti tov. M. Mravljetu vložil ovadbo zaradi lažnega pričevanja in krive prisage.

Pri sedanji glavni razpravi je tovariš Mravlje odločno izjavil, da se ne čuti krivega, ter je v glavnem izpovedal isto kakor pred leti v Beogradu. Na posamezne malenkostne podrobnosti pa se seveda po tolikih letih in ob tolikem delu ne more več spominjati.

Značilno je bilo, da so številne priče dekana Škrbca, med njimi tovarnar Joško Zabret, bančni uradnik Franc Trefalt in globoški župan ter bivši poslanec Ivan Urek vedele po osmih letih razne podrobnosti, o katerih v preiskavi za razpravo v Beogradu — v kolikor so bile tedaj zaslišane — niso vedele čisto nič izpovedati.

Psihološko je to čisto razumljivo, ker ni mogoče od človeka zahtevati, da bi sedem ali osem let mislil samo na en sam dogodek ter si ga neprenehoma obnavljal v spominu.

Najbolj zanimiva priča je bil vsekakor bivši poslanec Ivan Urek, ki je vztrajal pri svoji izpovedi, da mu je tov. Mravlje nekoč v klubski sobi slovenskih poslancev po obsodbi dekana Škrbca dejal: »Ne gre za krivo ali nekrivo pričevanje, ampak zato, da se klerikalce uniči.«

Sele predlanskim nekoč je to Urek povedal g. Kafolu in ta je o tem obvestil policijskega upravnika dr. Hacina. Ker je dekan Škrbec izjavil, da je še interesiran na tem, da se stvar razčisti, so se začela zasliševanja, katerih uspeh je bila omenjena razprava proti Milanu Mravljetu.

Državni tožilec Bogdan Lendovšek je zahteval strogo kazen zaradi hudih posledic, ki jih je imelo Mravljetovo pričevanje. Zastopnik zasebnega udeleženca dekana Škrbca odvetnik dr. Pegan se je pridružil zahtevi državnega tožilca in je izjavil, da gre njegovemu klijentu tudi za rehabilitacijo ter ne zahteva kdo ve kako velike kazni, prizna pa naj se mu odškodninski zahtevek, in sicer 519.50 din za vozne stroške na razpravo v Beograd, 429 din za povratno vožnjo iz Sremske Mitrovice, 2100 din za prehrano v Beogradu za časa šenčurskega procesa, 4097 din za povračilo stroškov za kazensko postopanje, 4380 din za stroške za vzdrževanje kazni v Sremski Mitrovici, 14.400 din odškodnine za namestnika v duhovni službi, 900 din za namestnika v gospodarstvu, 25.000 din za pavšal za zagovornika v šenčurskem procesu in 50.000 din za prestano duševno trpljenje.

Mravljetov branilec dr. Josip Cepuder je v sijajnem pledoajeju očrtal politično atmosfero, v kateri so šenčurski dogodki tedaj potekali. Obramba seveda tudi sedaj nikakor ni mogla preko dejstva, da je dekan Škrbec po svojem pravnem zastopniku v Beogradu preklical svoje izjave o krivem pričevanju poslanca Milana Mravljeta. Sicer se dekan Škrbec zdaj zagovarja, da je njegov pravni zastopnik proti njegovi volji preklical klevete, toda sodniki ne morejo preko tega. Branilec je tudi izpodbil verodostojnost prič

Ivana Ureka. Prečital je izvedeniško mnenje zdravnika dr. Cholewe, v katerem je zdravniško mnenje, da je Ivan Urek neuravnovešen človek, ki ne odgovarja za svoje besede in za svoja dejanja ter da je prirojeno manjvreden. Ako je bil Ivan Urek l. 1923 v Celju na podlagi tega mnenja oproščen, ne more zdaj njegovo pričevanje veljati kot verodostojno. Najbolj učinkovita pa so bila izvajanja branilca dr. Cepudra, ko je primerjal izpovedi prič pred sedmimi leti z njihovimi sedanjimi izpovedmi. Pri vseh glavnih pričah se je pokazalo, da se jim je spomin po osmih in sedmih letih neverjetno osvežil in so vedele povedati stvari, o katerih v Beogradu niso ničesar vedele. Branilec je nato opozoril državnega tožilca. Ne glede na to pa je Mravlje vedno logično in dosledno izpovedal,

nože

× V zidanici je zgorel kmet Grabro Gudić iz Brdovca pri Križevcih. V zidanici je zakuril se napil vina in padel v ogenj. Hudim opeklinam je kmalu podlegel.

× Angleška vojna ladja je odpeljala dva jugoslovanska trgovska parnika na Malto, kjer so ju pregledali. Ko so ugotovili, da parnika ne vozita s seboj nobenega kontrabandnega blaga, so ju Angleži po štirih dneh izpustili, da sta plula naprej v Splitsko luko.

× V Ljubljani je umrl sanitetni polkovnik v p. dr. Leopold Majdič. Kot mornariški zdravnik je prepotoval vsa morja in bil v raznih prekomorskih državah v Afriki, na Kitajskem in Japonskem. Ostal je zaveden Slovenec do svoje smrti.

× Neumestna zahteva. Zveza kmetov zahteva za pridelovalce sladkorne pese v Novem Sadu je imela te dni svoj občni zbor, na katerem se je obravnavalo tudi vprašanje cen sladkorne pese. Pridelovalci sladkorne pese zahtevajo, naj se sladkor podraži za 50 par, da bi se za isto višino mogla povečati cena sladkorni pesi. Pridelovalci sladkorne pese so kmetje, ki prav dobro vedo, kdo ima pris ladjorju največji dobiček. Ti kmetje morajo vedeti, da je cena sladkorja v Jugoslaviji že itak najvišja. Večina sladkornih tovarn je v rokah madžarskih židov. Dobički sladkornih tovarn gredo v težke milione. Sladkor rabi danes najpreprostejša bajtarska hiša in najbolj revna delavska družina. Zato se nam zdi, da so pridelovalci sladkorne pese pokazali kaj malo stanovske solidarnosti, ko so zahtevali povišanje cen sladkorju in ne znižanje dobička sladkornih tovarn za 50 par, za kolikor naj se poviša cena sladkorne pese.

× Izvoz pitane živine v Nemčijo se je zadnje dni močno povečal. V naših krajih je težko najti prvorazredno živino. Zato so prišli nemški kupci v Vojvodino in Severno Srbijo, odkoder bodo izvozili vso debelo živino.

× V Sofiji je bila otvorjena bolgarsko jugoslovanska gospodarska zbornica. Za predsednika je bil izvoljen bolgarski trgovinski minister Dimitrij Valev.

× Roparski napad. Železniški kurjač Franc Kristan, ki stanuje v vasi Marija Ljubno pri Otočah, je odšel zgodaj zjutraj v službo. V gozdiku pod Ljubnem sta moža napadla dva razbojnika, pobila sta ga na tla, odvezela mu nahrbtnik in pobegnili. Kristan je ves krvav prišel do postaje Otoče, kjer je dobil prvo pomoč in odkoder so ga spremili domov. Opozarjamo na razne tolovaje, ki se danes potepajo po deželi, kradejo in vlamljajo ter napadajo mirne ljudi. Ljudje naj se pazijo in bodo previdni.

× HSS proslavlja te dni 45 letnico življenja svojega glavnega tajnika dr. Juraja Krnjevi-

kar je slišal in vedel, mogoče pa je, da zaradi trušča in razburjenosti res ni nihče drugih slišal inkriminiranih besed, toda Mravlje je takoj po dogodku povedal Lokarju in mnogim drugim, da je dekan Škrbec vzkliknil »Živela samostojna Slovenija! Živela republika!«

Predsednik senata s. o. s. Ivan Brelih je izrekel oprostilno sodbo. Po § 280 k. p. je bil Milan Mravlje oproščen krivde in kazni.

Sodišče je vsekakor upravičeno dvomilo v izpoved Ivana Ureka. Četudi bi Mravlje rekel tiste besede o poslanskem klubu, ne bi s tem tudi že priznal, da je po krivem pričal. Glede svojih visokih odškodninskih zahtevkov je bil dekan Škrbec zavržen na pot civilne pravde. Državni tožilec je prijavil proti oprostilni sodbi revizijo, dekanov zastopnik pa se ni izjavil.

Končno čutimo dolžnost prav posebej naglasiti, da je bil obrambni govor Mravljetovega zagovornika dr. Cepudra psihološko globoko zasnovan. Zlasti je omembe vredna njegova razčlemba posameznih izjav.

viča. Dr. Krnjević je bil tajnik stranke že pod St. Radićem. Po njegovi smrti je odšel prstovoljno v inozemstvo in od tam služil kot zvest svetovalec dr. Vl. Mačku v njegovi borbi za pravice Hrvatov. V času inozemskega bivanja je dr. Krnjević organiziral tudi Hrvate v tujih državah in jih pridobival za politiko dr. Mačka.

× Posetnikov sin Alojz Zorič iz Ivan dola pri Krškem se je na večer vračal domov. V vasi Ardoga je nekdo zahrbtno ustrelil, da je obležal na mestu mrtev.

× Za izseljence. V ministrstvu socialne politike je bil osnovan medministrski odbor za reševanje izseljeniških vprašanj. Ta odbor je pričel te dni s svojim delom. — Veljavnost uredbe, po kateri so smeli naši izseljenci iz Nemčije pri vrnitvi v domovino brez carine prinesiti s seboj novih stvari v vrednosti 10.000 din je podaljšana do 1. aprila 1940.

× V bližini otoka Visa se je potopila italijanska motorna ladja »Poniello«. Vihar je vrigel ladjo ob skalo in jo razbil. Posadka desetih ribičev se je rešila.

× Ban dr. Šubašić je izdal uredbo, po kateri bodo nastavljeni živinozdravniki tudi po večjih občinah Hrvatske. Živinozdravniki bodo organi sreskih načelstev.

× Meningitis je nova bolezen, ki se je močno razširila po nekaterih hrvatskih krajih. Meningitis je nalezljiva bolezen in povzroča vnetje možganske mreže. Povzročitelji boleznii se nabirajo v nosnih in ustnih sluznicah. Bolezen je povzročil že več smrtnih slučajev.

× V Mariboru so morali zapreti za teden dni vse osnovne in meščanske šole zaradi pomanjkanja kuriva.

× Za člana Državnega sveta je bil imenovan z ukazom kraljevskih namestnikov bivši narodni poslanec g. dr. Andrej Veble, odvetnik iz Maribora.

× Uredba o državni tvornici cementa. V ministrstvu javnih del je pripravljen osnutek uredbe o ustanovitvi in organizaciji državnega podjetja za izdelovane cementa. Osnutek določa, da tvorijo vse državne tvornice cementa eno državno podjetje, ki naj se ustanovi iz sredstev državnega cestnega fonda in ki naj bo pod nadzorstvom ministrstva javnih del. Za novo podjetje naj bi veljale vse zakonske določbe, ki veljajo za privatna industrijska podjetja. Namen podjetja je, omogočiti čim cenejšo izdelavo cementa za državne potrebe.

× Truplo v kovčegu. V Beogradu je slučajno našel nekdo na zapuščenem zemljišču star kovčeg, v katerem je bilo na kose razsekano truplo 70 letnega Grka Anastazija Popovića, ki so ga že nekaj dni pogrešali.

Doma in drugod

JUGOSLOV. NAC. STRANKA

V nedeljo 18. t. m. se je vršil v Ptuj občni zbor sreske organizacije Jugoslov. nac. stranke. Na zboru sta poročala Milan Mravlje in Andrej Uršič. Njuna izvajanja so bila z odobravanjem sprejeta od vseh delegatov občinskih organizacij. Izvoljen je bil za tem novi odbor sreske organizacije, ki mu načeluje g. Lovro Petovar.

REORGANIZACIJA DOBAVE MLEKA V ZAGREBU

Doslej so kmetje prodajali in dobavljali mleko zagrebčanom na sličen način kakor ga dobavljajo kmetje Ljubljani in drugod. Gospodarska sloga želi ta način preurediti s centralizacijo dobave mleka in s poenotenjem cen. Nov način dobave mleka naj bi se organiziral na ta način, da bi se v vsaki vasi ustanovilo zbirališče za mleko, kamor ga bodo dnevno prinašali kmetje, ki bodo vsi brez izjeme prejeli po 2 din za liter. Za enkrat se vršijo posvetovanja med predstavniki akcijskega odbora in zastopniki onih kmetov, ki raznašajo mleko po Zagrebu.

POJEMANJE PLAČEVANJ KMETSKIH DOLGOV

Prva leta so kmetjski dolžniki, ki jih je prevzela Privilegirana agrarna banka od posameznih privatnih denarnih zavodov, svoje obroke še dokaj dobro plačevali, čeprav se je odstotek odplačila vsako leto nekoliko znižal. Vzrok, da so se kmetje obotavljali odplačevati s predpisano točnostjo svoje obroke, je bil zlasti ta, ker so se razširile govornice o novi uredbi, ki naj bi dolgove delno črtala. Občutno so nazadovale plačani obroki lansko leto.

V primeri s prejšnjim letom so se lani vplačila na področju ljubljanske podružnice zmanjšala za 25 odst., na področju podružnice v Zagrebu za 52 odst., v Sarajevu za 53 odst. in na področju centrale v Beogradu za celih 58 odst. Plačali so:

V letu:	1937	1938	1939
Centr. Beograd	76.2	75.4	31.7
Podr. Ljubljana	30.7	26.3	19.6
„ Zagreb	27.4	19.1	9.1
„ Sarajevo	9.1	9.6	4.5
skupaj	143.5	130.4	64.8

ZASLUŽEK NA FRANCOSEM JE PREMAJHEN

Francoske tovarne so zaprosile zagrebško bansko oblast, da smejo najemati delavce za delo na Francoskem. Ban dr. Ivo Šubašič je to odklonil. Francoske tovarne nudijo našim delavcem 1100 frankov mesečne plače. Naši delavci bi morali plačati vožnjo v Francijo in nazaj, francoski davek vojnico, ki znaša letno 300 do 500 frankov letno in 500 frankov mesečno za hrano in stanovanje. Delavci bi ne mogli torej ničesar prihraniti. Zato je hrvatski ban odklonil prošnjo francoskih tovarn.

TROŠARINA NA VINO IN ŽGANJE

»Kmetijski minister Branko Čubrilović in prvak zemljoradniške stranke dr. Miloš Tupanjanin sta z veliko skupino kmetov iz raznih srezov predvojne Srbije obiskala podpredsednika vlade dr. Mačka. Čubrilović, dr. Tupanjanin in predstavniki kmetov so prikazali težave, ki so nastale zaradi uvedbe trošarine na vino in žganje in poudarjali, da je zaradi tega cena vina in žganja občutno padla. Vsi prisotni so pozdravili dr. Mačka kot branilca ne samo interesov hrvatskega, temveč tudi srbskega kmeta. Posebno je dr. Tupanjanin v svojem govoru izrazil upanje, da bo dr. Maček storil pri vladi vse, da se trošarina na vino in žganje ukine.

Podpredsednik dr. Maček je izjavil, da misli, da cena vinu in žganju ni padla zaradi trošarine, temveč da nosijo krivdo organizacije in trusti prekupcev, ki žele vse to v svojo korist izrabiti. Toda PRIZAD se bo potrudil, da ta trust razbije in bo pri tem gotovo uspel. Če se bo pa tudi to pokazalo za brezuspešno, potem bo treba najti drugo rešitev.»

NOVI PREDSEDNIK DEMOKRATSKE STRANKE

Po smrti Ljube Davidovića se je vršila v Beogradu seja širšega odbora demokratske stranke, na kateri je bil izvoljen za novega predsednika stranke dosedanji podpredsednik g. Milan Grol.

ZBIRANJE SRBOV

Prometni minister inž. Bešlić je imel nedavno shod JRZ v Beogradu. Na tem shodu je govoril o zbiranju Srbov v notni stranki, kakor so na drugi strani zbrani Hrvati. Inž. Bešlić meni, da imajo na srbski strani veliko stranko JRZ z naprednim programom, v kateri naj bi se zbrali vsi Srbi pod predsedništvom Dragiše Cvetkovića.

OSTER PODUK ODERUHOM

Pred Zagrebškim okrožnim sodiščem sta bila te dni obsojena draguljar Dragotin Vasić in lastnik pisarne za promet z nepremičninami Krmoslav Rukavina, ker sta pri podeljevanju posojil izkoriščala težavni položaj dolžnikov, na zelo občutno zaporno kazen in globo.

Dragotin Vasić je bil obsojen zaradi oderuštva na tri leta in dva mesca ječe ter globo 598.000 din, Krmoslav Rukavina pa na tri leta in 4 mesece ječe ter globo 40.000 din. Skupno morata plačati stroške kazenskega postopanja.

ITALIJANSKI MINISTER V BEOGRADU

Pretekli teden je prisostvoval v Beogradu otvoritvi kulturnega instituta »Doma za itali-

jansko kulturo« italijanski prosvetni minister Josip Bottai. V svojem govoru je minister naglasil, da nameravata Italija in Jugoslavija delati za uresničenje notranjega in zunanjega mira v svojih državah in med narodi. Iz Beograda je minister Bottai odpotoval še v Zagreb.

IZVOZ ŽIVINE IN PRAŠIČEV

Poseben odbor strokovnjakov je izdelal načrt uredbe o izvozu živine in živinskih proizvodov. Načrt te uredbe predvideva kontrolo izvoza na vsa zunanja tržišča. Načrtu je priložen tudi pravilnik o izvozu svinj in goveje živine, ter dodeljevanja izvoznih kontingentov. Živino bodo smeli izvažati proizvajalci, zadruga in trgovci izvozniki. Zadružništvo bo dobilo 50 odst. celotnega izvoza, trgovci 35 odst. in proizvajalci 15 odst.

FINANCA BANOVINE HRVATSKE

Na bansko oblast v Zagrebu še niso bile prenešene kompetence v smislu doseženega sporazuma z ministrstva notranjih zadev in min. za telesno vzgojo naroda. Poleg teh pravic je ostalo še nerešeno vprašanje financiranja banovine Hrvatske. Hrvati se trudijo, da bi se vsa ta vprašanja čim preje rešila. Posebno važno je vprašanje financ, ker se bližamo koncu proračunskega leta, ki traja do 1. aprila.

V Beogradu je bila osnovana posebna komisija, ki je bila poverjena s sestavo uredbe za financiranje banovine Hrvatske. Člani te komisije so: bivša finančna ministra dr. Milorad Djordjević in Vojin Gjuričić, dalje sedanji fin. minister dr. Juraj Šutej in min. brez listnice dr. Mihajlo Konstantinović.

Veliko vprašanje tvori tudi državni proračun za prihodnje leto. Narodnega predstavništva ni, ki bi izglasovalo novi proračun. Z ozirom na banovino Hrvatsko se stari proračun skoraj ne more podaljšati v obliki dvanajstin. Ostane le še, da se novi proračun uzakoni s pomočjo § 116 ustave, na sličen način kakor je bila ustanovljena banovina Hrvatska.

Kraj srečanja

O pokojnem Masaryku je znano, da je imel v početku svojega političnega udejstvovanja majhno lastno stranko. Politična načela, ki jih je po svoji široki koncepciji želel uresničiti, so bila v njegovi stranki našla premalo dejanske zaslombe ravno radi majhnosti te stranke. Zato Masaryk ni dolgo pomišljal. Smatrajoč stranko sploh za delovno orodje idej, je pristopil k drugi stranki, ki je razpolagala z množico privržencev in se je zato smatrala za veliko. Po programu mu je bila med vsem ostalimi najbolj sorodna. Svoj prestop je obrazložil z enostavno predočbo, da bi svojih ciljev niti v omejenem obsegu nikdar ne dosegel, če bi ne bil poprijel pripravnejšega orodja. Masaryk, ki je že na svoji prvi politični poti zaradi resnicoljubja trčil pred sodiščem ob tožbe stotin raznih osebnosti, je kasneje zapisal mnogo zgodovinskih vrst češkoslovaškega naroda. Bil je mož, ki je videl daleč naprej in bil je človek, ki je znal izbirati prava sredstva za svoje vsekdar poštene in dobre namene.

Ko zadnje čase prebiram medsebojne razgovore smešenja in napade raznih skupin, od katerih je res vsaka prav zelo blizu političnemu programu, ki ga more mirno prevzeti slovenski kmet — čutim pri vsem ne toliko pomanjkanja smotrov, kolikor pomanjkanje smotrnega načina dela. Zdi se mi, da se v taktiki vse začenja, se v njej nadaljuje in bo

z njo tudi končalo. Ena skupina se veseli, kako je pri čisto nedolžni reči drugo prehitela, ko sta včeraj ali pred trenutkom vendar še bili eno. To so one, ki žele sodelavce in pristaše imeti med kmeti in kmetskim, če ne tudi še drugim delavstvom. Po mestih so stvari še bolj preproste. Prijatelji, ki posedajo vsak dan kako uro ali več kje skupaj, zaslutijo potrebo, »narodu nekaj dati«, pa ustanove predstavništvo kake stranke. Zadostuje najmanjše število treh tudi za največjo grupo, prav toliko, kolikor je treba ljudi za zaključeno družbo. Kakor po deželi rastejo stranke, tako med meščani klubi. Iz vsega tega se čim dalje manj vidi, kje je kaj, kdo je za kaj in zakaj. Jasno se vidi samo to, da so vsi zoper vse. Namesto da bi bili vsi zoper enega! Nisem mnenja, da bi se mnoge idealne delavce smelo imenovati za politične analfabete, če se ne morejo ogreti za napredno skupnost. Ravno to vprašanje mi da priliko zaiti v tisto točko, kjer mislim, da je jedro naprednega razkrajanja. Mislim, da more biti samo to v organizaciji, ki že dolgo obstoji, ki pa se za nič ne odloči. Zlasti pa se silno dolgo ni mogla odločiti za to, da bi milostno spustila oči na številne sposobne delavce, jih poslušala, povabila k delu in jim zato dala, kar se v kakšnem času in kakšni priliki pač dati more.

Napredna politična organizacija mi dela videz nedostopne trdnjave. Vsaka trdnjava je

mrzla, stvor brez duha, pripravljena za skrivanje. Politična stranka pa mora biti življenje samo v vsej svoji resnici, pestrosti in razgibanosti. Stranka, ki »tudi delavcu in kmetu priznava njune pravice« — danes med narodom ne pomeni nič. Pomeni samo stranka, ki pravi, da se bo borila zanje in ki se ne straši boja.

Nerazumljive stvari se Slovencem podajajo lahko samo toliko, koliko je to v tradiciji od 8. stoletja dalje. Pomankanje ljudstvu blizkih idej in nesposobnost privabljati narod k sebi, to dvoje je, kar slabi stare organizacije in kar poraja potrebo po novih s tem pa tudi kot posledico povzročja cepilnice. Novi politični

zakoni bodo za avod omogočili še večja cepiljenja. Toda uvidevni novi ljudje, ki brezpogojno morejo in morajo priti, bodo nanovo zbrali pod eno zastavo vse napredne skupine v Sloveniji. Toda prav nič manj ni gotovo, da v zemlji klije novo življenje, ki pi novo hotenje, kakor klije pomlad izpod zamrznega snega. Človeštvo se iz zgodovine ni nič naučilo, novi uspehi so bili vedno v zvezi z novimi napakami, novimi poskusi in novimi stremljenji. Le strah zase more govoriti iz vsakogar, ki taji možnost novih pogledov na življenje in potrebo novega organiziranja naprednih sil, ki jih ni malo. Povsod velja zakon naveličanosti,

v politiki je ravno največja umetnost, spoznati ga v času, ko nastopi. Za mlade bi bilo prav, da ne prezirajo vsega, kar je od starih. Mnogo podlage je tu, mnogo sredstev, mnogo izkušenih ljudi. Prijateljsko jih je treba prepričati, da je prišel čas za mlajše. A čuvati je treba vse pridobljeno. To pomeni prihranek sil in stroškov.

Osebna vprašanja med naprednimi Slovenci morajo priti do razčiščenja. Toda razumno ne z rušenjem avtoritet, ne zapostavljanjem, ne zanikanjem. Pozabiti se ne sme, kako je Masaryk razumel politično življenje, zlasti pota do uspehov. Ob glasnem prepiru med seboj ne

Bojišče na Karelski zemeljski ožini, kjer se vprav sedaj blije najhujši boj med Rusi in Fini. — Tolmačenje znakov: 1. Finsko ozemlje. 2. Sovjetska unija. 3. Železnice. 4. Ceste. 5. Fronta pred pričetkom sovjetske ofenzive. 6. Fronta po finskem umiku na drugo Mannerheimovo obrambno črto. — Več o bojih samih poročamo v pregledu o zunanjih dogodkih. Kakor vse kaže, so zavezniki preveč zavračevali s svojo pomočjo kar je sicer junaške Fince spravilo v skrajno neugoden položaj. Kako se bo vojna v tem predelu razvijala dalje, bomo podrobneje poročali v naslednjih številkah »Kmetškega lista«

F. Skowronek:

8

Grbulja

Mazurska povest

Na večer, ko se je Ludvik z gostjami odpejal, je stari pravil o svojem pogovoru z materjo. Pri tem se je kar lomil od smeha. »Ko sem jo vprašal zastran dote, je kar vzkripela, in tistih šest tisoč je izgovorila tako počasi, da bi bila v istem času izgovorila dvajset tisoč. Ko pa sem nato omenil poskusno dobo, bi jo bila morala še ti videti. Najprej sem mislil, da bo postala surova. Toda kako se zna taka ženska potvarjati, o tem nima človek niti pojma. Nenadoma je naredila prijazen obraz, češ da je treba najprej počakati, če se katera izmed obeh hčera zanima za Ludvika. Seveda sem se moral premagovati tudi jaz, sicer bi bil povedal, da bi bile take rogovilaste prekle lahko vesele, ako bi dobile tako lepega in vedrega dečka.«

»No, pa Ludvik se oženi lahko samo z eno.

»Ti imaš glavo zmeraj polno neumnosti, Loviza, ali kako bi se že izrazil? Saj vendar ne vemo, katera Ludviku ugaja!«

»Jaz pa že vem.«

»Pa vendar povej!«

»Mlajša, Avgusta, se mi zdi. Ko so se peljali na polje, je Lina sedela spredaj pri njem, ko pa so prišli iz hlevov, je šla Avgusta z njim in so se mu kar oči svetile.«

»Torej se ti zdi, da bo iz tega res kaj?

Hm, za božjo voljo, saj bi Ludviku človek privoščil, da bi se takole na mah rešil vseh skrbi. Vendar, vendar! No, bomo že še videli. Ludviku sem rekel, naj tisto, ki mu ugaja, povabi za nekaj tednov na obisk. Ako pride, potlej je tukaj. Če je ne bo, je ta stvar končana.«

Ludvik se je vrnil šele pozno v noč. Zjutraj je pravil, da je mati še nekaj pridigala, toda Avgusta je mirno izjavila, da bi rada šla za nekaj časa na obisk.

»Potlej mora tudi gospodinjiti,« je menil oče Rostek.

»No, saj bo vendar zato prišla sem.«

Ko je Grbulja po zajtrku s polnim prepasnikom žita šla v kokošnjak, je prisel Ludvik za njo.

»Moram te vendar vprašati, Loviza, kaj misliš ti o vsem tem.«

»Kaj pa prav za prav hočeš od mene, Ludvik? Saj vendar nisem tebi ali tvoji nevesti na potu. Kadar pride, pojdem takoj odtod.«

»Tako pač nisem mislil. Hotel sem le vedeti, če ti ugaja in — in ti moraš vendar ostati pri nas, ko pride. Drugače ji mati ne pusti sem.«

»Tak tudi to šel! No, za moj del! Ko sem že rekla A, moram reči tudi B.«

»In potem se mi zdi, da bi jo morala tudi malo vpeljati v gospodinjstvo. Ona tega ni tako vajena.«

»Kdo pa je mene uvajal, ko sem morala ostati tukaj pri vas?«

»Hotel sem le reči, da ne boš neprijazno ravnala z njo.«

»Kaj ti pade v glavo? A tako. Če to mis-

liš, potem grem takoj iz hiše, še danes! Solze so ji stopile v oči. »Ali sem ti dala kaj povoda misliti, da sem na tvojo nevesto ljubosumna? Mar si domišljaš, da vsa dekleta nore za teboj? Jaz ne, Ludvik! Za to nisem dosti nespametna, pač pa grbasta!«

Grbulja je ves dan premišljevala, ali naj ostane ali ne. Končno si je rekla, da bi bilo zastran tega še toliko več obiranja, ako bi zdaj odšla. Potlej bi rekli, da je Grbulja cikala na mladega kmeta in ne prenese tega, da bi prišla nevesta v hišo. In z Avgusto bo morala biti še posebno prijazna, da ne bi mogel kdo reči, kako jo je pregnala iz hiše.

V četrtek na večer je Ludvik pripeljal svojo bodočo. Prišla je z velikim kovčegom, ki je bil natlačeno poln oblek in perila. Lepe reči je imela, si je morala Grbulja priznati, ko ji je pomagala izkladati. Toda vse je bilo prefino za deklo, ki hoče v gospodinjstvu sama zagrabit za vsako delo in se sukati po kuhinji. Sicer je pa to njena stvar, kaj hoče obleči. Zato je Grbulja skrbno pazila, da ni na glas izrazila svojih misli. Bila pa je močno radovedna, kako se bo nevesta lotila. Ključke za v shrambo, klet in skedenj ji je dala takoj, preden je šla spat. Povedala ji je, da bosta moška začela mlaiti zjutraj ob petih še pred svitom.

Drugo jutro se je zbudila kakor navadno. Njena prva misel je bila, da bi vstala in moškima skuhalo zajtrk, kakor je to doslej delala iz dneva v dan. Toda zdaj to ni bila več njena naloga. Bodoča Rakovska gospa pa se ni niti zganila. Spala je tako mirno in trdno v svoji postelji v sosedni sobi. (Dalje)

čujemo in tudi prav nič ne prisluškujemo zvedavo, kdo se bo od koga odtrgal, zgrabimo krepko za našo »službeno dolžnost«. Pojdimo in učimo narod. Apostolov mu manjka. Ta pot je kraj srečanja. S. G.

× **Vsled ostrega mraza**, ki je zavladal pretekli teden v naših krajih in ki je znašal od 25 do 30 stopinj Celzija, je zmrznila celo Ljubljana. Zamrznila so večinoma vse mlinščice in potoki, tako da skoro vse žage stoje. Ljudje ne morejo v gozd in ne morejo pripravljati drv. Ko se bo sneg odtajal in skopnel, bo pa drugega

dela na polju toliko, da ljudje ne bodo utegnili v gozd. Preko celega leta se bo kmetu poznalo in škoda bo nepopravljiva.

× **Dubrovniški škof** dr. Josip Carević je bil na lastno prošnjo zaradi slabega zdravja upokojen. Za upravitelja dubrovniške škofije je bil določen kotorski škof Pavao Putorac.

× **Denar je ponarejal**. Zagrebška policija je prijela Matijo Čosa iz Virovitice, ker je ponarejal kovan denar po 20 in 50 din. Kovačnico je imel v stanovanju svojega prijatelja. Čoso je bil že prej kaznovan zaradi ponarejanja denarja.

Kaj se godi po svetu

Kakor poročajo iz angleških virov je Rusija začela zbirati čete v velikem obsegu ob meji Turčije in Irana (Perzije). Ker je sovjetsko časopisje pred tem jelo sila ostro pisati proti Perziji, sklepajo v Londonu, da nameravajo Rusi napasti v prvi vrsti to državo. Gre jim predvsem za to, da bi se polastili bogatih petrolejskih vrelcev v Perziji. Te priprave z veliko pozornostjo spremljata perzijska in turška vlada. Enako pozornost posvečajo razvoju dogodkov na Bližnjem in Srednjem vzhodu generalni štabi zavezniških držav. Sodijo pa vendar, da Rusija ne bo na tem odseku podzela nobenega odločilnega koraka, dokler ni končana vojna na Finskem.

General Hugo Osterman je šef finskega generalnega štaba

FINSKI BOJI

Po umiku finskih čet na drugo Mannerheimovo črto se ruska ofenziva nadaljuje z vso srditostjo. Po finskih poročilih so se Finci na Karelski ožini umaknili le iz nekaterih postojank, povprečno po osem kilometrov. Na nekaterih mestih pa so sovjetske čete oddaljene od Viborga samo še 15 km in ga obstreljujejo s težkim topništvom.

Iz Rige poročajo, da pomeni zadnja sovjetska »Vorošilova ofenziva« v splošnem neuspeh za rusko armado. V ofenzivi sta sodelovala dva vojna zborna s skupno 300 tisoč možmi, dva polka tankov in vse letalstvo leningrajskega vojnega okrožja. Kljub temu so uspehi le neznamiti. Baje je samo na Karelski ožini padlo do 60 tisoč sovjetskih vojakov.

Z druge strani poročajo, da pripravlja general Štern novo ofenzivo. Baje je izjavil, da bo prodril Mannerheimovo črto, če bi bilo tudi treba zgraditi čeznjo most iz trupel sovjetskih vojakov.

Razen tega poročila z občudovanjem naglašajo, da odpor Fincev še ni zlomljen, druga pa, da je sploh nezlomljiv.

Na Holandskem so vojaki v hudem mrazu na zamrzlem terenu uporabljali drsalke

FINCI KLICEJO NA POMOČ

V Londonu je finski poslanik Gripenberg v pretresljivih besedah pozval ves kulturni svet na pomoč. Dejal je, da je Finska storila vse, kar je v človeških močeh, da bi se izognila napadu, toda Rusija je kot prvi pogoj za poravnavo zahtevala porušenje Mannerheimove obrambne črte, posest enega glavnih pristanišč, dvoje pomorskih oporišč in še celo vrsto drugih zahtev, katerih izpolnitev bi pomenila konec finske svobode.

Nato je govoril poslanik Gripenberg o finskem junaštvu in končno dejal:

»Ne morem vam pa prikrivati, da je položaj kritičen. Finska se lahko drži proti navalu sovražnika, ki grozi uničiti to predstražo civilizacije, samo še zaradi prirodne obrambne sposobnosti svojih tal ter po zaslugi poguma in trdne volje svojih ljudi. Društvo narodov je priznalo, da smo bili napadeni. Zato se še enkrat obračamo na vse moške in ženske širom sveta, na vse tiste, ki še verujejo v pravico in zakone, da bi nam naklonili vso pomoč, ki jim je mogoča.«

FINSKE ŽENE

Pri vseh narodih je dobila žena skoro povsem ravnopraven položaj z moškim. Ženo najdemo v vseh poklicih, udeležuje se že v vseh panogah človeškega udejstvovanja. Med najbolj naprednimi narodi se v tem pogledu nahajajo Finci. Na Finskem naletimo na ženske tudi v tistih poklicih kjer se drugod drže še vedno le moški. V Helsinkih opravljajo sprevodniški po-

klic po tramvajih, avtobusih itd., skoro izključno ženske. Ženske se nahajajo po stavbiščih kot nosilke malte. Zelo razširjena je ženska organizacija Lotte Svaerdove. V mirnem času se organizacija udeležuje s telesno in državljansko vzgojo finskih deklet, v vojni pa se nahajajo ženske čete tik za fronto, kjer opravljajo sanitetno službo in vsa vojaška pomožna dela.

Na francoskem bojišču se angleški vojni ministar Oliver Stanley razgovarja z britskim vojakom

PRESEŽEK IZVOZA

V letu 1939 je naša država izvozila 3 milijone ton blaga v vrednosti 5.521 milijonov din. V istem času smo uvozili za 4.975 milijonov din. V preteklem letu smo več izvozili kot uvozili za okrog 546 mil. din.

ŠTEVILO DO SEDAJ POTOPLJENIH LADIJ

Po podatkih angleške admiraltete je bilo potopljenih od pričetka vojne do 7. februarja t. l. 168 angleških ladij s tonažo 550.569 ton in pa 14 francoskih in poljskih ladij s tonažo 76.689 ton. Nevtralci so izgubili od izbruha vojne do 7. februarja 120 ladij s tonažo 352.485 ton. Med nevtralci so imeli največje izgube Švedi, ki so izgubili 34 ladij s 65.288 tonami, kar je 29 odstotkov vse švedske mornarice.

PADEC VREDNOSTI MEDNAR. VALUT

Nemški finančni list »Dresdner Bank« priobčuje podatke o padcu vrednosti mednarodnih valut v primerjavi s predvojno vrednostjo. Iz teh podatkov je razvidno, da je izgubil francoski frank v primeri s predvojno vrednostjo 66 odst., angleški funt 51,3, belgijski frank 28,5, nizozemski goldinar 21,4, italijanska lira 40,7, švicarski frank 31, švedska krona 41,2, madžarski pengő 39,5, sovjetski črvonec 93,8, bolgarski lev 25,9, rumunski lej 27,3, grška drahma 51,8, dinar 22,9, finska marka 52,2 in ameriški dolar 40,6 odst.

RAZLASTITEV ZASEBNE POLJSKE LASTNINE

Nemški gospodarski diktator feldmaršal Göring je odredil zaplenitev vseh tovarn in posestev na Poljskem, v kolikor se že ni pred prihodom nemških čet nahajala v nemških rokah.

OPOZORILO NAŠIM NAROČNIKOM!

Vse naše cenjene naročnike, ki dolgujejo na naročnini za nazaj še kak znesek, opozarjamo tem potom ponovno ter prosimo, da vsak, ki je prizadet, vsaj do konca tega meseca svoj zaostanek poravnava.

Vsakomur, ki bo ta naš opomin prezrl, bomo neljubo primorani ustaviti nadaljno pošiljanje Kmetijskega lista.

Kmetska mladina

Oreslavci

V nedeljo dne 18. februarja t. l. je imelo naše Društvo kmetijskih fantov in deklet občni zbor, ki se je vršil pri tov. Močniku v Očeslavcih. Udeležili so se ga skoraj vsi člani in članice. Občni zbor je potekel v najlepšem soglasju in si je novi odbor, ki mu predseduje tovariš Anton Štelcer, nadel nalogo v tekočem letu še bolj delovati na prosvetnem polju kakor dosedaj. Prvo delo povega odbora bo vprizoritev igre »Dekle z rožmarinom« na velikonočni ponedeljek v Gubčevem domu pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Prav tako se bo članstvo udeležilo tečaja, ki bo 10. marca v Ljutomeru. Imelo bo tudi nekaj predavanj in primeren izlet, kakor je to bilo v preteklem letu!

V imenu Zveze kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani je govoril tovariš Vladimir Kreft, ki je pohvalil naše delo in nam želel še večjih uspehov v novi poslovni dobi. — Mi trdno v to upamo in kličem vsem tovarišem: V delu in slogi vstajamo!

Draga pri Stični

Pri nas je imelo Društvo kmetijskih fantov in deklet v nedeljo 25. febr. t. l. redni občni zbor na katerem je bil izvoljen za predsednika tov. Jože Lavrič, za podpredsednico Marija Oven tajnik Ivan Drmelj, za blagajničarko Angela Radelj. Občni zbor je sprejel tudi načele za nadaljnje delovanje in reorganizacijo društva, tako da bo delovanje v skladu z minimalnim načrtom čim bolj uspelo.

Zvezo je na občnem zboru zastopal tajnik tov. Ivan Nemeč, ki je ob tej priliki tudi predaval o samovzgoji in debatnih večerih.

Muhaber

Redni občni zbor Društva kmetijskih fantov in deklet se je vršil v nedeljo 25. febr. t. l. pri tov. Potočarju. Zvezo je na občnem zboru zastopal tajnik dr. France Hočevnar. Na občnem zboru so se sprejeli važni sklepi za napredek društva in bomo podrobno poročali prihodnjič.

Ljubljana

Ljubljansko Okrožje kmetijskih fantov in deklet je imelo v nedeljo dne 25. febr. 1940 sejo, ki je sklepala o vseh vprašanih razvoja kmetjsko-mladinskega gibanja na področju okrožja. Sejo je vodil podpredsednik tov. Ciril Vode.

Središče ob Dravi

V naši dokaj prostorni dvorani Sokolskega doma so v nedeljo 18. t. m. gostovali igralci Društva kmetijskih fantov in deklet od Sv. Bolfenka z igro »Voda s planine«. Ugodno vreme je pripomoglo k prav dobremu obisku. Tudi izvedba igre je bila zelo posrečena ter je vsebinsko globoka sodobna igra prišla na prostornem središkem odru z lepo scenerijo do popolne veljave, tako da so gledalci z burnim aplavzom dajali duška zadovoljnosti.

Beričevo

V nedeljo 3. marca priredi naše Društvo kmetijskih fantov in deklet Golarjevo igro »Dekle z rožmarinom«. Vsem, ki vam je pri srcu lepo igranje, pridite ob tej priliki v Beričevo. Opozorjamo okoliška tov. društva, da se te naše prireditve čim številneje udeležijo.

Med odmorom vas bo zabaval beriški trijo. Sporočamo, da se je poročila 26. febr. t. l. naša agilna tovarišica Francka Gradova, hči našega daleč okrog znanega tovariša in prijate-

lja g. Ivana Grada, z g. Jožetom Hočevarjem z Vrhnike.

Mladima novoporočencema želimo obilo sreče in zadovoljstva.

Vitan

Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet Sv. Bolfenk pri Središču bo imelo v nedeljo 3. marca letos ob 2. uri popoldne pri tov. Jošku Tomažiču svoj X. redni občni zbor. Vabimo vse redne in podporne člane in članice, kakor tudi prijatelje kmetjskega pokreta, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo!

Notranje gorice

Dne 27. januarja letos je naše Društvo kmetijskih fantov in deklet z uspehom igralo »Mlinarjevo hčer«, ki je prinesla gledalcem veliko zadovoljstva in užitka. Sedaj pripravljajo novo igro, ki jo bodo igrali konec marca. Naši igralci so se zadnji čas toliko izvežbali, da lahko nastopijo že s težjimi igrami

Duplje

Od naše strani se bolj poredkoma javljamo, kljub temu pa prav pridno delujemo za procvit našega delovnega ljudstva, zlasti mladine, ker vemo, da je v nas samih rešitev. Dne 24. decembra lani smo igrali »Bele vrtnice«, sedaj pa se pripravljamo na gostovanje v Ljubnem, kjer bomo igrali »Razvalino življenja«. Dne 31. marca bomo nastopili s »Krivoprisežnikom«.

Občni zbor našega Društva kmetijskih fantov in deklet bo 3. marca ob 9. dopoldne pri tov. Babču v Zg. Dupljah. Pozivamo vse tovariše in tovarišice, da se občnega zbora zagotovo udeležijo.

Bizeljsko

Občni zbor Društva kmetijskih fantov in deklet je bil v nedeljo 25. februarja. Po občnem zboru smo imeli Gubčevo proslavo; o občnem zboru in proslavi bodo podrobno poročali prihodnjič.

Sv. Ema v Slov. goricah

Pri nas se bo v kratkem ustanovilo Društvo kmetijskih fantov in deklet, ker smo spoznali, da je to še edina možna prosvetna organizacija, ki kmetjsko mladino lahko popelje na novo pot. V kratkem bomo vložili tudi nova pravila, da bo društvo lahko pričelo nemoteno delovati.

Stanjevc

Priprave za ustanovitev Društva kmetijskih fantov in deklet so končane. Da bi se ustanovitev čim bolj pospešila, smo zaprosili Zvezo za navodila, ki smo jih tudi prejeli. Sedaj bomo takoj vložili prošnjo, da bomo lahko pričeli s prosvetnim delovanjem, ker nočemo zaostajati za drugimi vasi, ki že krepko vejejo in delajo po načelih kmetjsko mladinskega gibanja. Prihodnjič bomo poročali več.

Sankaške tekme v Bohinju

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Češnjici je izvedlo v nedeljo 18. t. m. veliko sankško tekmo na progi Uskovnica—Srednja vas. Tekma, ki je bila res dobro organizirana, je zbudila veliko zanimanje med Bohinjci za zimski sport. Priznanje in pohvala za to prireditelje Društvu k. f. i. d. Tekme se je udeležilo toliko ljudi, kakor še nobene smučarske tekme, kar jih je bilo letos dozdej v Bohinju.

Vodstvo tekme je imel tov. Anton Sodja predsednik društva, ki mu gre vsa zahvala, da da je res tako dobro izpeljal prireditelje.

Takoj v popoldanskih urah so začeli prihajati tekmovalci v Uskovnico in so bili ob 14. že vsi zbrani v lepem Planinskem domu. Tam se je vsak malo pokrepčal in pripravil za tek-

mo. Kakšno navdušenje je vladalo med tekmovalci, ve le tisti, ki je bil med njimi. Ob 14. uri je tov. Sodja tekmovalce pozdravil in jim dal kratka navodila, kako se mora vsak ravnati na progi. Nato je tekmovalce in vse občinstvo pozdravil v imenu uskovniških gostov »konzule« Uskovnice s krajšim nagovorom.

Ob tričetrt na 15. uro so bili že vsi tekmovalci na startu. Bilo jih je 44. Tekme so bile dvosedežne in enosedežne. Ob 15. se je slovesno otvorila tekma in sicer s tem, da se je ob igranju lepe domače godbe spustil s starta na okrašenih sankah tov. Franc Odar, ki je otvoril progo. Ob 15. in 17. mu je sledil prvi tekmovalc in zatem drugi.

Prvo mesto pri dvosedežnih sta dosegla tovariša Cvetek Joža in Viktor iz Srednje vasi, II. mesto Cvetek Janko in Stare Joža, Srednja vas.

Pri enosedežnih I. Stare Janez, Češnjica in II. mesto orošec Janez Jav. Vsi ostali so vozili v malih razlikah. Ne pozabimo omeniti tovice Žvan Zorke in Markež Francke, ki sta dosegli 12. mesto in s tem pokazali, da marsikaterega fanta premagata v spretnosti smuke.

Tekma je potekla brez vsake nesreče in v najlepšem redu. Proga je bila zelo huda in strma, ali kljub temu so jo vsi tekmovalci dobro prevozili.

Tekma je ponoven dokaz, da naša organizacija ne spi; pač pa je zmerom pridno na delu. V nedeljo 25. t. m. pa bodo smučarske tekme v Češnjici na progi 12 km.

Dopisi

Kaplja vas pri Komendi

Dne 15. februarja t. l. je umrla Sveščeva mati — Kern Mana iz Kaplje vasi 21. Prav na dan njene 50letnice poroke jo je zadela delna kaj, radi katere je po 6 dnevih podlegla v starosti 80 let. Bila je prava kmetjska mati in je tudi svoje štiri otroke vzgajala v pravem kmečkem duhu. Kmetjski pokret je vedno podpirala. Naj ji bo zemlja lahka, preostalim naše sožalje!

Sv. Bolfenk pri Središču

V nedeljo 18. t. m. je bil občni zbor najsta rejše kulturne organizacije, ki že 38 let uspešno deluje, to je Izobraževalno društvo »Lipa«. Iz poročil je bilo razvidno, da ima društvo bogato knjižnico, ki obsega čez 700 knjig, ki jih marljivo čita 83 članov, kolikor jih šteje društvo. Dalje delujeta pevski in dramski odsek, ki ima tudi lasten oder, na katerem je bilo v preteklem letu več uspešnih predstav. Pri volitvah je bil enoglasno izvoljen stari odbor s predsednikom g. Joškom Tomažičem iz Vitana. — Knjižnica posluje vsako nedeljo predpoldne v Zadravčevi hiši.

Sadjarski tečaj

Dvodnevni tečaj za sajenje, oskrbo, gnojenje in precepljanje sadnega drevja se vrši dne 4. in 5. marca letos na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za hrano in prenočišče skrbijo udeleženci sami.

× Južno vreme. Koncem preteklega tedna je nastala vremenska sprememba. Nastopilo je močno južno vreme in sneg se je pričel naglo topiti. Ponoči je sicer še živo srebro pod ničlo, toda južno vreme je že premagalo in verjetno je konec izredno hude letošnje zime. Ljudje po kmetih komaj čakajo, da bodo mogli v gozd in napravljati drva. Primanjkovati je pričelo tudi že stelje in bi bilo nujno, da se sneg stopi in pota osuše, da bodo mogli ljudje z vozovi in živino v gozd.

Iz naših krajev

× Vlada je odredila odkupno ceno sladkor- ni pesi za letošnji pridelek. Sladkorne tovarne bodo morale plačevati kmetom 25 din za 100 kg sladkorne pese, iz katere se bo dobilo 11 kg sladkorja. Pod to ceno se sladkorna pesa ne bo smela odkupovati. Sladkorna pesa, ki bo vsebovala več sladkorja se bo morala dražje plačevati.

× Proizvodnja zlata v Jugoslaviji. Lani so pridobili v naših rudnikih in prodali Narodni banki 1.999.5 kg zlata, predlanskim 2.417.3, l. 1937 2.566.9 in leta 1936 2.614 kg zlata. Razen tega je kupila narodna banka lani drugega zlata za 1.300 tisoč din (predlanskim za 3.278.000 din). Lani je Narodna banka odkupila tudi za 1.422.000 din srebra (1938 za 2.206.000 din).

× Za vračajoče se izseljence. Posebna uredba dovoljuje našim izseljencem, ki se vračajo iz Nemčije, carine prost uvoz blaga (orodje, kole- sa itd.) v vrednosti do 10.000 din. Zdaj je ve- ljavnost te uredbe podaljšana do konca aprila potrjena.

× Cene jajc in mleka v Zagrebu. Jajca so se v ostri zimi podražila na 2.50 din. Sedaj je padla cena na din 1.50. Mleko pa se je podra- žilo na din 3.50.

× Ljudje so se vračali s sejma v Škocija- nu na Dol. in nekateri so stopili v gostilno Ržena Antona v Dobruški vasi. Tam je nekdo do smrti zabodel posestnika Janeza Koporca iz To- mažje vasi.

× Zemske ostanke srbskega skladatelja in zbiralca narodnih pesmi Kornelija Stankoviča so pretekli teden prepeljali iz Budimpešte v Jugoslavijo.

× Država je utrdila ceno žganju 4.50 din za l in 25 stopinj alkohola. Po tej ceni ga bo ku- poval od kmetov Prizad. Za vino še vlada ni utrdila cen.

× Ljubljanski mestni svet je izglasoval proračun za leto 1940-41, ki izkazuje 131.305.385 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Pod seda- njim županom dr. Juro Adlešičem se je prora- čun zvišal v petih letih za 20 milijonov dinar-jev in nastavljenih je bilo 343 novih uslužben- cev.

× Pošte sprejemajo stare kovance po 50 din. Po odloku poštnega ministra bodo vse po- šte v državi zamenjavale stare kovance po 50 din vzete iz prometa 16. t. m. Pošte so najdo- stopnejše in najštevilnejše državne ustanove in tako bo vsemu prebivalstvu omogočeno zame- njavati starih kovancev, ki jih bodo pošte spre- jemale do 16. avgusta.

× Izvoz žita v letu 1939. Izvoz pšenice iz naše države se je lani v primeri s predlanskim letom povečal, izvoz koruze je pa nazadoval. La- ni smo izvozili 2,147.430 kvintalov pšenice v vrednosti 375.1 milijon din, predlanskim pa 1,104.170 kvintalov v vrednosti 208.8 milijonov. Edini kupec naše pšenice sta bili Nemčija, ki je uvozila 86 odst., in Italija, ki je uvozila 14 odst. naše pšenice. Koruze smo izvozili lani 928.500 kvintalov v vrednosti 99.1 milijonov din, pred- lanskim pa 4,679.340 kvintalov v vrednosti 480.90 milijonov. Največ naše koruze je šlo v Nemčijo, na drugem mestu je bila Belgija, na tretjem pa Anglija.

× V tovarni gume v Kranju se je ponesre- čil delavec Leopold Oman, ki je kasneje po- škodbam podlegel. Na Omana se je zrušil kup avtomobilskih pnevmatikov v skladišču. Dobil je težke notranje in zunanje poškodbe.

× Žrtve plazov. Pred dnevi so se še pred nastopom novega mraza utrgale na pobočjih pri Tomislav gradu množine snega, ter porušile in uničile vse, kar jim je bilo na poti. Snežni pla- zovi so povzročili mnogo škode v vaseh Stopari, Kovači, Donji Briznik in Omolj. Pod plazovi je izgubilo življenje 18 ljudi.

Iz tujine

■ Nov nemški top. Kruppove tovarne so zgradile 4 ogromne topove kalibra 80 cm. S te- mi topovi nameravajo Nemci razbijati franco- sko Maginotovo linijo. Granate novega topa tehtajo 8000 kg. Med svetovno vojno so Nemci razbijali belgijske trdnjave z 42 cm možnarji, ki so jih izdelale Škodove tovarne na Češkem. Nemci pa so zgradili ogromen top imenovan debela Berta, s katerim so streljali 120 km na Pariz.

PRVOVRSTEN

bohinjski sir

v vsaki množini razpošilja po ugodnih cenah

HODNIK JANKO

gostilničar in mesar

SREDNJA VAS V BOHINJU

■ Cenzura v Rumuniji. Rumunska vlada je izdala uredbo, ki strogo prepoveduje tajno tiska- nje in razširjanje letakov in vseh objav. Vsled stroge javne cenzure se je zelo razširil tajen tisk v Rumuniji. Vse ono, kar se ni moglo ob- javiti javno, se je med narodom zvedelo po taj- nem tisku. Nova uredba poskuša udušiti tak tajen tisk. Kdor bi kršil novo uredbo, ga ima pravico notranji minister poslati v koncentra- cijsko taborišče.

„EKONOM“

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pše- nični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo mo- ko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruz- no krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. su- perfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofo- skala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), ce- menta in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo ope- karne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

■ Finci potrebujejo smuči. Generalni konzulat Finske na Nizozemskem je izdal poziv, v katerem naproša za pomoč Finski v smučeh. Ruski bombniki so razbili glavno finsko tovar- no za izdelavo smuč. V zimski vojni so finski vojski smuči nujno potrebne. Ker jih ne more- jo dovolj izdelati za potrebe vojske doma, se obrača konzulat na inozemstvo, naj priskoči Finski na pomoč v smučeh. Velike ruske ofenzi- ve na finske utrjene postojanke se udeležuje tudi poseben sibirski polk na smučeh. Poleg smučarjev so Rusi uporabljali na fronti poseb- ne vrste sanke, obdane z močnimi jeklenimi ploščami, za katerimi je prodirala ruska pehota. Poleg težkih tankov do 70 ton so vporabljali sovjeti na stotine oklopnih sank.

Hiše s trgovskimi lokali se dobe poceni v Zgor. Šiški, v Cerknici, Rakeku, Novem mestu, Višnji gori, Kamenju pri Bohi- nju itd.

Poizvedbe pri Kmetiski poso- jilnici v Ljubljani.

■ Italijansko časopisje poroča, da je angle- ško francoski vrhovni vojni svet sklenil odpo- slati na Finsko 250 do 300.000 vojakov, kot po- moč finski armadi. 250.000 mož, da je že na poti. Te vesti pa še niso potrjene.

■ Žrtve turškega potresa znašajo do sedaj 32.741 mrtvih in 9404 ranjenih.

■ **Nemški oblasti na Poljskem** so postavile pred sodišče junaškega župana Varšave Starvinskega. Župan Starvinski je bil kmalu po predaji Varšave aretiran in odveden v notranjost Nemčije. Nemci mu pripisujejo krivdo, da je zakrivil uničenje Varšave s tem, da je organiziral odpor varšavskega prebivalstva in da je borbo za Varšavo tako zavlekel.

■ **Kanadska vojska** na kopnem, v mornarici in letalstvu znaša sedaj 90.000 mož. Kanadska vojska se rekrutira iz prostovoljnih prijav.

■ **Nemška trgovinska zastopstva** so nakopičila v rumunskih skladiščih ogromne množine ruske nafte, ki jo bodo prevozili po Donavi v Nemčijo, kakor hitro se bo odtajal led.

■ **Rumunska vlada je prepovedala** ves izvoz rud in kovin. Lastniki kovinskih rudnikov železa, bakra, cinka itd., morajo vso proizvodnjo prodati rumunski vladi. Ta pa jo bo prodala naprej Nemčiji.

■ **Človeške izgube** v španski državljanski vojni na strani Frankovih fašistov znašajo 70 tisoč mrtvih vojakov in 7000 mrtvih civilistov. Koliko znašajo izgube na republikanski strani, se še ne ve. Domnevajo, da številka izgub ni mnogo manjša od nacionalistične.

■ **Serum proti rumeni mrzlici in kozam.** Pasteurjev zavod v Lacarju na Francoskem je iznašel serum, ki istočasno deluje proti rumeni mrzlici in kozam. Poskuse so izvršili pri tisočih domačinov. Uspeh je bil popoln. Na seji medicinske akademije so o tem izčrpno razpravljali. Mislijo, da bodo s tem serumom dobili močno sredstvo proti rumeni mrzlici v kolonijah.

■ **Ruski dezertjerji.** Italijanski listi poročajo, da Rusija zbira velike množine svojih vojaških čet na Kavkazu in da je v zadnjem času prebežalo v Turčijo mnog vojakov, ki se nočejo boriti na sovjetski strani.

■ **Francozi so sestrelili** do sedaj 67, Angleži pa 50 nemških letal. Angleži poročajo, da so Nemci izgubili na sestreljenih 50 letalih 200 mož posadke in da predstavlja vrednost letal okrog 1 milijona funtov, ali 275 milijonov din.

■ **Novi potresi v Turčiji.** V Turčiji se tresre urese zemlja kar naprej. Pretekli teden so potresni sunki zopet porušili več vasi in zahtevali 40 človeških žrtev.

■ **Vse osnovne in srednje šole** so morali zapreti v češkomoravskem protektoratu zaradi pomanjkanja kuriva.

■ **Sovjetska artiljerija** pač ne štedi z municijo. Pred probom finske utrjene črte, nazvane po vrhovnem poveljniku Mannerheimu, je izstrelila na finske utrdbe nad 300.000 granat, sovjetski letalci pa so zmetali na nje nad 50.000 bomb.

■ **Rumunski zunanji minister Gafencu** bo v prihodnjih dneh obiskal Sofijo. Njegov obisk pomeni znatno izboljšanje odnosov med Rumunijo in Bolgarijo.

■ **Sovjeti so odlikovali** 4000 vojakov in oficirjev za junaštvo v sovjetsko finski vojni. Naslov junaka sovjetske zveze je bilo podeljeno 245 osebam.

■ **Brezposelnost v Španiji.** Kljub velikim izgubam, ki jih je pretrpela Španija v državljanski vojni, ima še vedno nad pol milijona ljudi brezposelnih. To je znak, da se država še ni opomogla od težkih posledic vojne in da španski fašizem ni mogel pokazati še nobenih posebnih uspehov v gospodarstvu.

■ **Japonci so organizirali** na zasedenem kitajskem ozemlju kitajske čete, ki naj bi se borile skupno z japonsko armado proti Čang-kajšku. Listi poročajo, da so se te kitajske čete Japoncem uprle, pobile 500 japonskih častnikov in nato prebežale k armadi generala Čang-kajška.

■ **Lase za državo.** V Nemčiji je izšel oklic za zbiranje ženskih las. Doslej so zbrali mesečno po 20 do 30 centov ženskih las samo v Leipzigu. Lase uporabljajo za izdelavo uniform, preprog in klobučevine.

■ **Nemška podmornica** je potopila angleški rušilec »Daring«. Poveljnik vojne ladje in okrog 150 mornarjev je izgubilo življenje »Daring« je bil zgrajen 1932. in je imel 1400 ton. Spadal je med najmodernejše angleške vojne ladje.

Sejmi

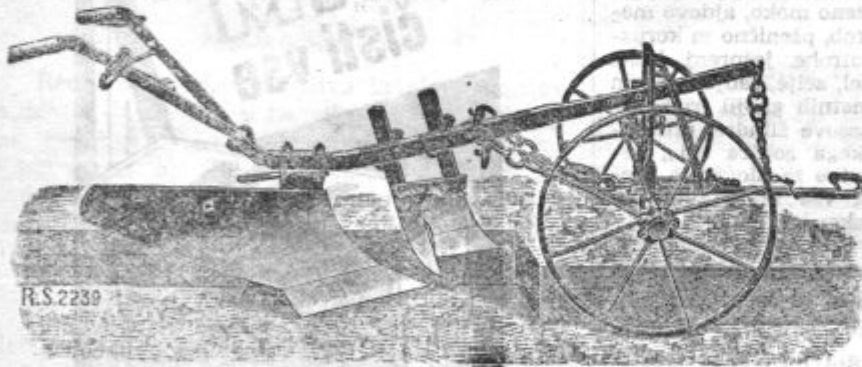
3. marca: Videm/Drp., Vransko, Koprivna - Vel. Dol, Oplotnica, Zábukovje/Sevnico;
4. marca: Novo mesto, Unec, Petrovče, Murska Sobota;
5. marca: Dol. Lendava;
6. marca: Ljubljana, Celje, Ptuj, Trbovlje, Sv. Peter pod sv. goro;
7. marca: Sodražica, Mokronog, Veržej, Turnišče;
8. marca: Rakek, Vel. Loka, Maribor, Pilštanj.

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmu v Ljubljani so se gibale cene takole: voli od 5 do 7, telice od 5 do 7, krave od 3.50 do 5, teleta od 6 do 7, prasiči špeharji (domači) od 9 do 10, pršutarji od 8 do 8.50, sremski špeharji pa od 10 do 10.50 za kg žive teže.

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znak za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in tož se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

SACK-ovi plugi so najboljši!

R.S. 2239

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hraniva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima

Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

Kmetje!

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti ali česa iščete, inserirajte to najprej v svojem »Kmetiskem listu« ! Cena malim oglašom je samo 1.— din za besedo.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIĆ - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetijski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257
Brzjav: „Kmetiskidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%**
Za vse vloge nudi popolno varnost!
Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!